

Festival nr. 20: Et forbilde for hele landet hva musikkformidling angår.

Absolutt fabelaktig

KONSERTER

Trondheim Kammermusikkfestival

20.–27. september

I år gikk Trondheim Kammermusikkfestival av stabelen for tjuende gang. Likevel dro jeg opp med litt skepsis i bagasjen – usikker på om programmeringen var så fabelaktig som den pleier å være, og jeg syntes at vi kunne få møte flere store internasjonale artister. Men hvordan kan man opprettholde sin kritiske bedrevitenhet når det første man møtes av i Trondheim er et smilende bispepar som byr deg på kaffe og kjeks?

Vi er på Hjemme hos-konserter, en serie festivalen gjennomførte for første gang forrige høst – en umiddelbar suksess. Stort sett alle disse konsertene blir utsolgt raskt. Hvert hjem rommer spennende fortellinger fra byens historie. Det viktigste er likevel at mye av kammermusikken var skrevet og tenkt nettopp for konserter og steder som disse. Min forutinntatte kritikk begynte å smelte som sukkeret i biskopens kaffe. Joakim Røbergshagen spilte på denne konserten, og dette er et navn å huske. Røbergshagen er 14 år, men spiller Brahms med en usedvanlig musikalsk modenhet. Mange synes vel at man minst skal være over tretti før man overhodet begynner å øve på den tunge musikken til Brahms. Det er ikke mye mer å ønske fra Røbergshagens teknikk, annet enn at han med alder og modenhet vil få et større spekter av klangfarger å spille på.

Senere på kvelden mottok Kåre Opdal St. Olavs Orden. Opdal var en avgjørende drivkraft bak opprettelsen av de kommunale musikkskolene i landet, de som nå er blitt til allmenne kulturskoler. Det er et under at Norge har frambrakt så mange gode musikere, og dette ville vært utenkelig uten musikkskolene. Trondheim har frambrakt et unikt strykermiljø, som i samlet flokk hyllet Opdal i en konsert som fikk navnet «Jeg kan spille fiolin», etter Opdals tretten toner lange komposisjon fra hans fiolinskole.

I en smekklfull frimurerlosje spilte kulturskole- og lørdagsskoleelever sammen med TrondheimSolisten. Foran seg hadde de trønderfiolinistene Arve Tellefsen, Elise Båtnes, nevnte Røbergshagen og Marianne Thorsen, samt trønderdirigenten Torodd Wigum og gjestende Engedgårdkvartetten. Trondheim har virkelig fått til noe helt spesielt på strykerfronten.

SÆRS VELLYKKET: Trygve Brøskes kammeropera «Kommentarfeltet».

FOTO: KRISTIAN WANVIK/TRONDHEIM KAMMERMUSIKKFESTIVAL

Neste dag var det samtidsopera skrevet av Trygve Brøske, som vel for de fleste er et «hæ, hvem?!»-navn. Men «Kommentarfeltet» er det beste jeg har sett av samtidsopera. Verket er basert på virkelige uttalelser fra nettavis, blogger og sosiale medier. Sprudlemamma (Isa Katharina Gericke) driver en matblogg der hun presenterer sitt perfekte sukkerfrie liv – som med streng og sur stemme forteller barna at de ikke får spise bollen før hun har tatt bilde av dem. Hun har mange følgere som sender blinkesmileys og alt hva det heter når hun legger ut sine idylliske bilder og fortellinger fra familielivet. Thaiprinsen (Torstein Fosmo) er en av følgerne, og hans mobbeoffer fra barndommen, Hege Mari (Maija Skille), slår tilbake mot ham på nett. Det begynner med kommentarer om hans dysleksi (og han synger med skrivefeil) og ender i kvalmende sjikane.

Snakket i kommentarfeltet er helt gjenkjennelig for oss alle, og vi ler høyt gjennom hele forestillingen. Vi ser med skjeve øyne på oss selv, og dermed kan vi le av og med rollefigurene og oss selv. Likevel er det med en sur bismak, fordi folk faktisk sier og oppfører seg så ille som det verste vi får høre fra Hege Mari, og hvem av oss har ikke vært på nippet å bli frekk der vi sitter «anonymt» bak tastaturet? Hvem har ikke som Tim Arthur lurt

på hvorfor vi ikke får noen likes for noe som er viktig for oss? Se meg, for faen!

Det er Trøndelag Teater-skuespiller Marianne Meløy som har skrevet libretto, og den kroniske latterkrampen satte inn allerede av hennes leste prolog. Undertegnede rakk også å tenke at dette kan aldri gå bra. Den sunge delen kan ikke komme nær Meløys tempo og timing, tenkte jeg. Men, aldri har jeg hørt noen skrive så godt for tale- og sangstemme som Brøske. Hans musikk var i stadig skiftende taktarter og karakterer, og han lånte friskt fra alskens sjangre.

Brøskes musikk var leken og det var aldri rene lån. Det ble stadig noe gøyalt og unikt

med uttrykket. Og det aller viktigste var som nevnt den fabelaktige timingen, og hvor nært dette lå helt enkel tale, samtidig som han kunne trekke på operatiske og andre uttrykksmuligheter som lå i sangerne. Samtlige sangere gjorde utrolige rollefigurer og det er vanskelig å tenke annet enn at både libretto og musikk var spesialskrevet for de

sikk, noe som lignet på vise-sang, tre tangoer, en marsj for blåseorkester samt et klangbasert verk.

Jeg syns Ratkje er som aller mest interessant når hun selv improviserer og bruker stemmen, og fremdeles holder jeg hennes soloplate «Voice» fra 2002 som noe av det mest spennende innen samtidsmusikken. Og en fulltreffer fra festivalen var første framførelsen av hennes omarbeidede verk «Certo for Voice (moods IIIc)». Hun bruker stemmen som instrument i verket, og det er få lyder som har en tydelig mening. Hun får til skraping, meget høy piping, raske kaskader av gjen-takelser, enorme glissandi og mye mer. Alt er vevd sammen med orkestersatsen der hun lykkes usedvanlig godt med å skape et spill med klanger som bærer dramaturgisk.

Det er lenge siden jeg har hatt så mye på hjertet som etter disse tre intensive dagene i Trondheim. Det er glimrende at Hjemme hos-serien kommer til Stjørdal, at Marianne Beate Kielland sang en av de mest overbevisende Mahler jeg har hørt, og at jeg fikk høre Trondheim Symfoniorkester spille bedre enn jeg hørt dem tidligere.

Men mest av alt applauderer jeg nok en gang Kunstnerisk råd som styrer festivalen med Sigmund Tvette Vik og Vegar Snøfugl i spissen. Trondheimsfestivalen er et forbilde for musikkformidlingen.

Magnus Andersson
musik@klassekampen.no

Min forutinntatte kritikk begynte å smelte som sukkeret i biskopens kaffe.

enkelte kunstnerne. Hatten av for regissøren Øyvind Brandtzæg som lokket fram det beste i alle. Forestillingen må ut på skoleturné til videregående skoler, og Rikskonserntene burde sporenstreks gjenoppta sin virksomhet med offentlige konserter og sende denne land og strand rundt.

Maja Ratkje var årets festivalkomponist, og det var første gang denne æren tilfalt en komponist oppvokst i Trondheim, og en som attpåtil har gått den kommunale musikkskolen i byen. Ratkje er en meget innfallsrik komponist, og hun er helt respektløs i forhold til sjangre, noe portrett-konserten på onsdagen tydelig viste. Der fikk vi høre en strykekvartett inspirert av japansk mu-

FESTIVALKOMPOST: Maja Ratkje.

FOTO: KRISTIAN WANVIK